

OBRtnIK

Glasiilo Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik: Poverjenišvo za izdajo lista „Obrtnik“ (Lovro Pičman). Uprava: Ljubljana, Ilirska ul. 15.
Naročnina znaša: za celo leto 30.—Din
za pol leta 15.—
posamezna številka 1.50 „

*V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!*

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik Mihelčič Ivan. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto II.

Ljubljana, dne 21. julija 1933.

Štev. 14.

Naši hrvatski tovariši

Razumljivo je že samo po sebi, da moremo tako nazvati tovariše obrtnike, ki so združeni v Savezu hrvatskih obrtnika, kateri je nedavno proslavil svoj 25 letni jubilej obstoja, kar pomeni za razvoj in napredek Hrvatskega obrtnika pomembno činjenico, ne samo v stanovskem pogledu, temveč v javnem življenju sploh. Da smo mi slovenski obrtniki, ki smo združeni v „DJO“ in ki se zbiramo pod okriljem našega „Obrtnika“ prijatelji in enakovredni tovariši hrvatskih obrtnikov je dejstvo, ki smo ga že večkrat praktično dokazali, ker vemo, da je le v slogi in edinstvu vsega jugoslovanskega obrtništva mogoč uspeh in napredek.

Prav zato nas ni preveč presenetil daljši uvodni članek v zadnji številki zagrebškega „Obrtničkega Vjesnika“ pod naslovom „Naši slovenski drugovi“, v katerem pisec povsem pravilno prikazuje obrtniške razmere v naši banovini. Ne moremo in pa ne smemo preko dejstva, da se ne bi v par vrsticah dotaknili članka samega, ki je napisan za hrvatsko obrtništvo in ostalo javnost, da s tem informira čitatelje o razmerah v dravski banovini.

Priznanje, da pomeni naše „DJO“ isto za obrtništvo dravske banovine, kot SHO na Hrvatskem je priznanje našemu stvarnemu delu med obrtništvom, kajti doslej je organizirano v okrilju DJO že nad 10 društev, mnogo pa je pripravljajalnih odborov za ustanovitev novih društev.

Člankar nazorno prikazuje borbo, ki jo bijemo upravičenim potom za dosego svoje obrtniške zbornice. Podrobno naveda način borbe nasprotnikov našega pokreta, ki so uspeli s pomočjo neobrnitkov odvzeti našemu pokretu tisk in organizacije, v katerih imamo zakonito pravico še danes edinole mi (Zveza obrtnih zadrug itd.).

Z momentom pa, ko so se nam odvzela vsa dovoljena in naša sredstva, se je pričela borba, ki je izzvenela v to, da smo si ustanovili naše društvo jugoslovanskih obrtnikov, ki raste in nadaljuje delo prejšnjih, nam odvzetih svobodnih obrtniških organizacij.

Dobesedno prinašamo konec članka, ki se glasi:

Danes obstoje posebne zbornice v Zagrebu, Beogradu, Skoplju, Sarajevu, Osijeku, Banjaluki in Splitu, kot rezultat složnega dela in enakih potreb našega obrtništva. Pa kaj so naši slovenski obrtniki zares nekaj drugega, kot mi drugi. Mi prav radi priznamo slovenskim tovarišem, da so v mnogočem naprednejši ali njihovi interesi ne morejo biti nasprotni našim in onim iz ostalih delov države. Mi bi do nekje razumeli to stališče, kadar bi ga delili vsi slovenski tovariši; ali ko pazno zasledujemo veliko število zborov, ki jih je imel tovariš Pičman v raznih kra-

Pomoč Trbovljam

Društvo jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani s svojimi podružnicami širom naše banovine poziva tem potom vse svoje članstvo in prijatelje, da takoj po svojih močeh podpro akcijo podružnice D. J. O. v Trbovljah, pod katere okriljem je ustanovljen socijalni odsek, katerega naloga je, da podpira najpotrebnejše družine obrtnikov in rudarjev.

Ni potrebno še posebej naglašati, da trpe vsi stanovi v Trbovljah pod težo krize, osobito pa rudarji. Na stotine rudarjev in njih družine, kakor tudi obrtništvo trpi pomanjkanje. Številne družine pa danes gladujejo in njih deca trpi največje pomanjkanje. Strahotno se širi po vsej trboveljski dolini jetika in vse to radi pomanjkanja. Rudarska deca je brez potrebne obleke, perila in obuvala.

Osrednji odbor D. J. O. v Ljubljani poziva in apelira na sočutje in usmiljenje ter prosi zavedno obrtništvo, ki je organizirano v D. J. O., da podpre akcijo, ki si jo je nadela podružnica D. J. O. v Trbovljah, najsi bo to z denarjem ali z rabljenim oblačilom.

Uspeh te pomožne akcije ne bo v čast in zaslugo samo podružnici D. J. O. v Trbovljah, temveč celokupnemu obrtništvu, ki mora pokazati, da ni pozabilo v najtežjih urah, ki jih danes bide naš rudar, temveč ga je podprlo tedaj, ko je bil on obupan v boju za svoj obstanek.

Pri vseh podružnicah D. J. O. naj se takoj osnujejo, kjer še ne obstoje, socijalni odseki in naj v svojem okolišju organizirajo nemudoma pobiranje prostovoljnih prispevkov v korist „obrnitiške pomožne akcije“ pomoči potrebnih obrtnikov in rudarjev v Trbovljah in okolici. Nabrana darila naj se pošljejo do 30. julija 1933 podružnici D. J. O. v Trbovljah (predsednik Josip Kocjan, pekovski mojster).

Naj ne bo nikogar, ki bi to prošnjo, klic uboge rudarske dece, odklonil!

Pomagajte rudarjem, svojim bratom!

Kdor hitro da — dvakrat da!

Podprite pomožno akcijo D. J. O. podružnica v Trbovljah!

OSREDNJI ODBOR D. J. O. V LJUBLJANI.

Darove sprejema: Osrednji odbor Društva jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani, Borštnikov trg 1./I. Podružnice: V Mostah, na Viču, v Logatcu, v Žireh, na Bledu, v Laškem, v Celju, v Mariboru in v Dravogradu.

Priljubljeni odbori: v Kranju, na Vrhniki, v Bohinjski Bistrici, v Radečah pri Zidanem mostu in v Žalcu.

jih, smo se prepričali, da je povsod ali z veliko večino glasov ali soglasno dobil izjave za posebno obrtno zbornico. Torej se ne sme slovenski obrtniški pokret presojati po pisanju gotovega dela neobjektivnega tiska, kateri hoče zakriti resnico. Slovenski obrtniki so danes z nami v isti liniji. Oni zahtevajo svoje posebne zbornice in oni jih morajo dobiti. Oni hočejo plebiscit, ali ne tak, kot se to na drugi strani želi. Oni lojalno zahtevajo, da plebiscit izvede obrtni odsek ljubljanske zbornice ali samo v tem slučaju, če bodo v njem enako zastopani pristaši ene in druge struje. Torej lojalna zahteva in poštena, čeprav mi mislimo, da je tudi to nepotrebno, **ker Slovenija ni ničesar drugega, kot ostale pokrajine pa je treba tudi vprašanje zbornic tudi v Sloveniji tako rešiti kot v celi državi.**

Nimamo mnogokaj pristavljati, kajti našim čitateljem je že itak vse do podrobnosti znano. Rečemo le eno kot člankar pravi v uvodu svojega članka, da smo s pridobitvijo splitske obrtne zbornice dosegli še mnogo več impulza za dosego naših pravic. Naša borba je poštena in pravična in smo tudi zelo hvaležni bratom Hrvatom za njih moralno podporo v našem boju.

„Slovenski drug“.

I. K.:

Dvojna mera

Obrtniki smo iz časov pred vojno vajeni dvojne mere, čeprav je tedaj temeljila razlika med posameznimi obrtniki na različni nacionaliteti. Toda v zadnjem času moramo tudi pri nas ugotovljati dvojno mero. Obrtniki se dele v dve skupini. V one, ki zagovarjajo ločene in one, ki so za skupne zbornice. Za one, ki so za skupne, je vedno nekje pripravljen večji kos kruha kot za druge. Skoro pri vsaki priliki se pokaže, kako se kakšno uradno dejanje, pri katerem so prizadeti pristaši ločenih zbornic, zavlačuje. Dvojna mera! Toda en tak primer hočemo tudi ob tej priliki dokazati.

Zadruga brivcev, frizerjev itd. je imela 24. aprila svoj redni občni zbor z dnevnim redom novih volitev. Običajno so bili ti redni občni zbori že veliko preje, toda letos so imeli svoj poseben namen in je bilo važno, da so se vršili pozneje. Pri tem občnem zboru sta bili dve kandidatni listi, na eni g. Dorčec na drugi pa g. Kosec ml. kot nosilca. Zmagala je lista g. Dorčeca, kateri je dobil 34 glasov, g. Kosec pa 30, 4 glasove so razveljavili, ker je bilo napisano samo ime Kosec, 7 glasov je dobil Kosec st., čeprav isti ni kandidiral.

Od 81 volilcev ni dobil torej nihče absolutne večine. Toda to ni motilo predsednika okrožnega odbora g. Pristoua, da ne bi izjavil: Volitve so v redu in je izvoljen g. Dorčec. Tudi skrutiniranje se je vršilo na zelo zanimiv način. Zaprli so se v sobo, g. Pristou pa je bil tako ljubezljiv, da je odšel dvakrat iz sobe in skrutinatorjem prinesel stole, da so lahko pri napornem delu sedeli. Skrutiniranje se je vršilo pri zaklenjenih vratih. Končni izid takega skrutiniranja je bil, da je glasovalo 81 članov, glasov pa je bilo samo 85! Navzoč je bil seveda g. Pristou! Toda vse to ni bistveno, glavno šele pride.

Proti občnemu zboru je bila takoj vložena pritožba. G. Kosec je bil sam navzoč, ko se je po telefonu od merodajne oblasti zvedelo, da občni zbor ne more biti potrjen, ker ni dobil nihče absolutne večine. G. Kosec je dobil tudi navodila z zagotovilom, da bo občni zbor razveljavljen. To pa najbrže radi tega, ker je kdo sklepal, da je g. Kosec pristaš skupnih zbornic. Istočasno je dobil namreč navodila za ponovni občni zbor, da se bodo člani izrekli še enkrat o sistemu zbornic. Pri prvem je bil namreč soglasno napravljen sklep, da brivci žele ločene zbornice. Po takih pozitivnih informacijah je vložil g. Kosec pritožbo. Toda do merodajnega funkcionarja ni mogel priti 27. aprila, ker je bil isti dan občni zbor SPD. Za ta občni zbor je bilo treba sestaviti referat. Zato ni bilo časa za obrtnike! Slučajno ima pa g. Kosec precejšnje število znancev včlanjenih v SPD, pa je to tudi omenil. Po tej izjavi je bilo mogoče vložiti pritožbo direktno dr. Pretnarju, do katerega je bil takoj mogoč dostop. Do tu je šlo kolikor toliko vse v redu, če seveda izvzamemo veliko dela za občni zbor SPD, ki ga je imel ta dan dr. Pretnar.

Toda kaj kmalu so najbrže zvedeli, da g. Kosec ni pristaš skupnih zbornic. Nastale so velike težkoče in zadeva je postala zelo komplicirana. Vsa osporavana dejstva so bila po zapisniku občnega zbora potrjena. Toda komplikacije so pač komplikacije, pa če jih privlečeš za lase, kar ni čudno, saj se prepirajo brivci, pri teh pa dlak ne manjka. Obrtni odsek pri zbornici je nekaj rešil, toda vse v največji tajnosti. Nihče ne sme zvedeti, kaj je s pritožbo, niti pritožnik sam. Mesec dni, pa tudi več je minilo od zasedanja obrtnega odseka, pa nobene rešitve. Ni časa, rešitev leži v miznici, kakega mogočnega gospoda, ki se bori za skupne zbornice. V isti miznici leži tudi več kot leto dni izrek o ukoru načelniku neke zadruge. Toda kaj obrtniki, saj nismo mi radi njih, pač pa oni radi nas.

Iz teh dejstev se lahko veliko sklepa, pa se najbrže ne. Branimo se namreč misli, da če bi zmagali pristaši ločenih zbornic na tak način, kot so prijatelji in zagovorniki skupnih, bi se ponovni občni zbor že davnaj vršil. Nepravilno izvoljeni funkcionarji ne bi mogli vršiti svojih funkcij tako, kot jih v tem slučaju, kajti zadruga funkcionira v najlepšem redu, da so v redu izvoljeni. Le premislite dragi prijatelji sedaj, kaj se sme in kaj ne.

Ljubljana, dne 8. julija 1933.

Op ur.: Za vsebino članka odgovarja avtor.

Obrtniški sestanek pri Dev. Mariji v Polju.

Pod okriljem podružnice „DJO“ v Mostah pri Ljubljani se vrši v nedeljo dne 23. julija ob 8. uri zjutraj obrtniški sestanek v tamkajšnji šoli. Vabljeni vsi obrtniki in obrtnice, da se tega sestanka udeleže polnoštevno. Na dnevnem redu je tudi razprava o ustanovitvi podružnice „DJO“ pri Dev. Mariji v Polju.

Naši vajenci

(Prosimo cenjene tovariše in tovarišice, da tudi oni zavzamejo svoje stališče in nam svoja mnenja sporoče v objavo.)

Strokovna komisija za Slovenijo je sklicala za dne 5. t. m. javen shod v Delavsko zbornico v Ljubljani, z dnevnim redom: Zaščita vajencev in njihovih pravic po obrtnem zakonu.

Zalostno in tudi škodljivo je za obrtnika, da se morajo brigati za naš naraščaj in skrbeti drugi. Za vajence se je v tem pogledu zavzela Strokovna komisija, oziroma Delavska zbornica. V ta namen je bil izdelan od strani Delavskih zbornic predlog, kako naj se določi vajencem minimalna odškodnina na podlagi § 267. O. z. Predložen je bil predlog, že prej je stopil v veljavo novi Obrtni zakon in predvideva naslednje:

§ 1. Delodajalec, ki daje učencu za časa učenja stanovanje in hrano, ni dolžan dati v prvem, drugem in tretjem letu nikake nagrade, v četrtem letu pa je dolžan dati 20% plače, določene v § 5. te uredbe.

§ 2. Delodajalec, ki ne daje učencu za čas učenja stanovanja in hrane, je dolžan dati v drugem letu 40%, v tretjem letu 60%, v četrtem letu pa 80% plače, ki je ugotovljena po § 5. te uredbe.

§ 3. Delodajalec, ki daje učencu hrano brez stanovanja, mora dati učencu minimalno plačo v višini ene tretjine, a delodajalec, ki daje učencu stanovanje brez hrane, mora dati učencu odškodnino v znesku dveh tretjin iznosa navedene v § 5. te uredbe.

§ 4. Ako da delodajalec vajencu obleko in jo ta sprejme, tedaj se zniža učencu pravica na odškodnino za vrednost obleke.

§ 5. Plača, ki služi kot osnova za odmero odškodnine v smislu § 1. do 3. te uredbe je najnižja povprečna zavarovana dnevna OUZD.

Banska uprava bo objavila vsako leto najnižje zavarovane dnevnice, delavskega zavarovanja.

§ 6. Ta uredba stopi v veljavo z dnem objave v „Službenih Novinah“.

Predlog pristavlja še: Sicer te odškodnine ne bodo kaj visoke, toda boljše je nekaj kakor nič. Zahtevamo samo, naj se to čimprej uveljavi.

Ta predlog je v nekaterih pogledih na mestu, po drugih pa zopet ne. Upravičeno je mnenje, ki pravi, da je učna doba vajenca nekaj študij v praksi in da se učencem po šolah tudi nič ne plača. Res je tudi, da nekateri mojstri (toda ti so redki) vzgajajo vajence še vedno po starih, danes škodljivih metodah. Vajenca se mora smatrati kot bolj ali manj spretnega sodelavca v delavnici. Ugovor onih, ki mislijo drugače in pravijo: Tudi jaz sem se moral tako učiti! ne drži več. Nov čas zahteva nove metode. Zelo težko je govoriti danes o odškodninah vajencem. Obrtnik ima malo dela in še tisto mora narediti po skrajno nizki ceni. Večini gre zelo trda za kruh. Odškodnina v resnici ne bi bila velika, ampak zaenkrat o nji ne more biti govora, ker je treba prej razčistiti vsestransko to vprašanje. Zakon jo sicer predpisuje, toda zakon pa predpisuje po drugi strani velike ugodnosti za obrtništvo pri javnih delih, daje prednosti domači obrti itd. Kadar bodo izpolnjeni tisti paragrafi, ki bodo zaščitili obrtnika in mu dali delo, bo dal rad vsak preudaren obrtnik svojemu vajencu pripadajočo odškodnino seveda po vrednosti in marljivosti vajenca. To je dosti obrtnikov delalo že sedaj. V slučaju pa, da bi se vzlic krizi in plačilni nezmožnosti obrtnika predlog izvedel, bo obrtništvo prisiljeno, odkloniti sprejem novih vajencev in eventualno tudi mnoge odpustiti, kar gotovo ne bi bilo v prid obrtništvu.

po uku hrepenečemu naraščaju in narodnemu gospodarstvu. Smatramo za potrebno, da opozorimo obrtništvo tudi na potrebo sodelovanja s pomožnimi organizacijami, katerim dajo dotok vedno vajenci. Mojster, pomočnik in vajenec delajo skupaj v delavnici, odvisni so eden od drugega in danes so si tudi precej enaki. Povdarjamo le eno, da nikakor ne smemo pripustiti, da bi se vajenci organizirali politično, kajti tudi šole zabranjujejo v kar so popolnoma upravičene, da bi se vajenec politično najsiho kjerkoli organiziral, ker s tem ni več vajenec in tudi kot tak izgubi karakter, v škodo bi pa to bilo tudi narodu in državi, ker ne gre, da bi se vajeništvo organiziralo, tako kot si predstavljajo gotove delavske frakcije s čemer hočejo vršiti samo pritisk na delodajalce, v tem primeru na obrtnike. Ne odrekamo pravic, ki vajencem pritičejo, vendar pa moramo dajatev sporazumno rešiti, ne da bi igrali nepoklicani pri tem vloge, predvsem pa obrtništvo odklanja kakršnekoli politične frakcije.

P r i p o m b a : Društvo jugoslovanskih obrtnikov na imenovano zborovanje ni bilo vabljen. Izvedeli smo, da je obrtništvo zastopal g. Rebek. Opozarjamo Strokovno komisijo in s tem vse zainteresirane korporacije, da je Društvo jugoslovanskih obrtnikov najmočnejša organizacija v dravski banovini, ki je razširjena in se razširja po vsej banovini in tudi vredna uvaževanja, zlasti, kadar se odloča o naših vajencih.

Nova začasna uprava obrtniške zbornice v Splitu

Na predlog banske uprave v Splitu in na osnovi čl. 2. uredbe o osnovanju obrtniške zbornice v Splitu z dne 8. junija t. l. so bili postavljeni z rešenjem g. ministra trgovine in industrije v začasno upravo obrtniške zbornice v Splitu sledeči obrtniki: za predsednika g. Gustav Petrovič, kolarski mojster iz Splita, za podpredsednika gg. Stipo Gojanovič, predsednik Udruženja zanatlija iz Šibenika in Ante Krajič, zidarski mojster iz Splita, za svetnike: gg. Dušan Jankov, obrtnik iz Splita, Dragotin Čulič, zidarski mojster iz Splita, Šime Jelaska, obrtnik iz Splita, Ante Novakovič, čevljarški mojster iz Splita, Luka Klarič, brivski mojster iz Makarske, Marin Duplančič, zidarski mojster iz Splita, Ivan Krstulović, kovaški mojster iz Splita, Blaž Matič, brivski mojster iz Splita, Franjo Troh, krojaški mojster iz Splita, Josip Patif, tesarski mojster iz Splita, Jozo Seglič, barvarski mojster iz Splita, Jakov Stegrič, mizar iz Šibenika, Dušan Zec, krojač iz Knina, Jakov Delič, krojač iz Sinja, Živko Papič pok. Jure, kovač iz Supetra, Stipan Vučetič, čevljar iz Hvara, Drago Jež, mizar iz Metkoviča, Josip Pijevič, tesarski mojster iz Splita.

Debelo tiskani tovariši so oni, ki so odstopili solidarno iz bivše skupne zbornice, ker so uvideli, da je obrtništvo zapostavljeno v skupni zbornici.

Prosimo, poravnajte naročnino za list, ker naš list nima nikakih denarnih podpor iz obrtniških fondov za tiskanje in razpošiljanje časopisa.

ZANATSKA BANKA

KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D.

podružnica Ljubljana

Račun poštne hran.
št. 14.003

Tyrševa cesta št. 31.

Telefon št. 30-20.

Daje obrtniške kredite na menice in vknjižbo z ugodnim odplačevanjem na obroke. Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun; rentni davek plača banka iz svojega. Izvršuje vse ostale bančne posle.

Ugotovitev k občnemu zboru bolniške blagajne samostojnih obrtnikov v Ljubljani

Konstatiram, da se je na občnem zboru bolniške blagajne samostojnih obrtnikov v Ljubljani izglasoval predlog, da naj se blagajniško poročilo ne prečita, to pa iz razloga, ker je dobil vsak član pismen izveček podrobnega in točno razvidnega računskega zaključka. Konstatiram pa tudi, da se ta računski zaključek ni dal v razpravo, pač pa je brez tega podal revizor svoje poročilo s predlogom za absolutorij, kar se je seveda brezdvomno lahko potrdilo.

Ker sem pa hotel podati k blagajniškemu poslovanju neko pripombo, kar pa mi gospod predsednik ni dovolil, opozarjam tem potom predsedstvo na § 13. blagajniških pravil.

Tudi bi si dovolil opozoriti predsedstvo, da se v bodoče upošteva enako § 19. istih pravil.

Ljubljana, 15./VII. 1933.

Rožič Štefan.

Op. ur. Ne bi se morda vmešavali v delovanje in poslovanje gorenje blagajne, vendar pa radi dejstev, ki drže, ugotavljamo sledeče, da je bilo lansko leto na občnem zboru še cca 128 članov, sedaj pa jih je samo 94. Torej večji padeč članstva, kakor je bilo poročano na občnem zboru. Dalje ne moremo preiti preko dejstva, da ne bi danes obsodili z obrtniškega stališča onih ljudi, ki so lansko leto tako vneto zagovarjali poživljenje te blagajne, ko so metali stare zasluzne delavce iz odbora, letos jih pa niti na občnem zboru nismo opazili, gotovo bi jim bilo težko, ker ne bi mogli dokazati poživljenja. — Morda so se gospodje preživeli ali pa je popustila njihova privlačnost.

Cudimo se zakaj ni predsednik dovolil debate, ki bi po § 13 društvenih pravil pač morala biti dovoljena, ko gre vendar za važno stvar t. j. kje in kako je naložen denar članov. Dalje ugotavljamo tudi to, da je bil občni zbor sklican prepozno, kajti pravila predvidevajo, da bi se moral vršiti najkasneje do konca aprila. Zaenkrat samo toliko — drugič več. Toda upoštevajte zakonito potrjena pravila ter voljo članstva, ki ji morate pustiti do izraza na občnem zboru, če hočete uspehov in poživljenja.

Obrt in amaterstvo

Brezuspešna je borba proti šušmarstvu. Prišlo je celo tako daleč, da je šušmarjev več nego obrtnikov. Tako je na primer slučaj na področju Zagrebške Zanatske komore, da je v njenem delokrogu 20.000 obrtnikov in 22.000 šušmarjev. Pri nas bo pa to razmerje še slabše.

Na vse načine smo že poskušali rešiti ta problem, a se pri vsem prizadevanju ni dalo dosti opraviti. Vendar bi bilo potrebno, da nekoliko bližje diferenciramo pojem šušmarstva in amaterstva. Do sedaj smo smatrali oba šušmarja in amaterja za škodljivca obrti, kar tudi v resnici sta. Toda oba se bistveno razlikujeta. Šušmar je namreč oni, ki opravlja delo po preniški ceni brez dovoljenja ali koncesije in brez plačila davkov in navadno tudi slabo, dočim amater dela iz veselja do dotične stroke in mu ni toliko za zaslužek. V mnogih slučajih amaterji iščejo poti za izboljšanje dotičnih izdelkov in tudi marsikaj novega in dobrega naredijo. Zato bi bilo umestno, da bi tudi nekaterim amaterjem priznali pravico do dela. Postavili bi jih pod nadzorstvo obrtnih združenj in jih po ocenjenem letnem prometu tudi obdav-

čili. Seveda bi se jim moral delokrog omejiti. Navadno pa so amaterji itak ljudje, ki se bavijo s takim poslom po končani službi v prostem času. K amaterstvu bi mogli prištevati v glavnem izdelovanje raznih specialnih stvari n. pr. radio aparatov, slik, pokrajinskih posnetkov, nakita, okrasnih predmetov, izdelovanje miniaturnih predmetov itd. S tem bi zadeli dve muhi na en mah. Prvič bi omogočili razvitek tudi onih talentov, ki nimajo po zakonu predpisanih spričeval, so pa res strokovnjaki. Drugič bi pa z nadzorstvom obrtnih oblastev strogo ločili šušmarja od amaterja in bi se šušmarstvo moglo z mnogo večjim uspehom pobijati. Odpadel bi tudi očitek z raznih strani, celo od oblastev, da obrtništvo zatira.

Seveda je v času krize težko izvesti take stvari, toda kriza ne bo trajala večno. Borba proti šušmarstvu pa bi bila gotovo v tem slučaju dosti uspešnejša.

Veliki obrtniški zbor DJO

se vrši predvidoma v začetku septembra v Ljubljani. Podrobneje sporočimo v naslednji številki. Zaprošena je znižana vožnja. Tovariši obrtniki, pripravite se za ta zbor in že sedaj agitirajte za veliko udeležbo.

Objava

Tovariši obrtniki! „Obrtniška Samopomoč“ je na svoji seji dne 4. aprila t. l. sklenila, da z ozirom na težki gospodarski položaj obrtnikov zniža pristopnino za novovstopivše člane.

Ista znaša za obrtnika, ki hoče postati član pogrebniške ustanove:

do 40 leta starosti	Din 30.—
do 55 leta starosti	„ 50.—
do 60 leta starosti	„ 75.—
Za svoje obrtnika znaša pristopnina:	
do 50 leta	Din 50.—
do 55 leta	„ 75.—
do 60 leta	„ 100.—

ki se lahko vplača v treh obrokih.

Z ozirom na to ugodnost, ki jo nudi „Obrtniška Samopomoč“ prosimo tovariše obrtnike, da takoj prijavijo sebe in svoje v to prekornostno stanovsko blagajno, da na ta način preskrbijo svojcem po smrti člana pogrebniško podporo. Znano je, da ostane družina umrlega člana velikokrat brez vsakih sredstev. Ubogim sirotam se mora srce v žalosti trgati, ko nimajo nikakih denarnih sredstev ne kredita, da bi izkazali pokojniku zadnjo čast, ki jo je zaslužil s svojim trudom in delom.

„Obrtniška Samopomoč“ nudi v najkritičnejšem slučaju, to je smrti, svojcem podporo, ki je neobhodno potrebna.

Tovariši, odločno se zavzemimo za našo „Samopomoč“. Delajmo v blagor skupnosti in obrtnikov, ki se nahajajo v slabem gmotnem položaju. Pokažimo, da zna obrtnik ceniti tudi društvo, ki daje ob smrti kakega člana svojcem podporo.

Zato Vas prosimo tovariši obrtniki, izkažite Vašo stanovsko zavednost, pristopajte k tej prekornostni ustanovi, podprajte jo, da bo mogla sčasoma izkazati moč, ki ji pripada po številu celokupnega obrtništva v Sloveniji.

Mesečni prispevek Din 10.— je za člana obrtnika tako malenkosten, da ga lahko zmore še tako reven obrtnik.

Vsak posameznik naj bode graditelj bodoče močne „Obrtniške Samopomoči“. Če nas bo mnogo in če bomo složni, nas bode tudi celokupna javnost vpoštevala in priznala.

Pišite takoj po navodila, ki jih dobite brezplačno, kakor tudi prijavnice in priložite za odgovor znamko za Din 3.—.

„Obrtniška Samopomoč“, reg. pom. blagajna v Ljubljani, Beethovnova ul. 10 (palača Zbornice za TOI).

Iz osrednjega odbora DJO v Ljubljani

Predsednik Osrednjega odbora tov. Pičman je začasno odsoten, zastopa ga v vseh poslih do njegove vrnitve tov. podpredsednik Košak Ivan.

Osrednji odbor DJO bo organiziral v mesecu avgustu ob priliki velike obrtniške tombole na Bledu avtobusni izlet za člane in prijatelje. Prijave sprejema pisarna društva, Borštnikov trg 1./I.

Znaki DJO se dobe v pisarni društva, ali pa pri blagajniku osrednjega odbora tov. Vidmar Karolu, pekovskemu mojstru v Ljubljani, Rimska c. 6. Dolžnost vsakega člana in članice je, da si nabavi znak in s tem javno dokaže pripadnost stanu. Članstvo podružnic istotako lahko prejme znak odn. naroči pri osrednjem odboru ali pa potom podružnic. Znake, ki so zelo lični je tudi odobrila Kr. banska uprava v Ljubljani.

Prispevke za pomožno akcijo DJO v Trbovljah naj si bo v denarju ali pa v blagu sprejema pisarna Društva vsak dan. Apeliramo na ljubljansko članstvo, da se apelu, ki ga je osrednje društvo naslovilo, topogledno odzove in prispeva po svojih močeh.

Članarina, pristopnina in izkaznice. Osrednji odbor DJO sprejema nove člane v društveni pisarni. Članarina znaša letno 12.— Din, pristopnina 3.— Din, izkaznica stane 1.— Din.

Ustanovnina. Vsi oni, ki žele pristopiti ali postati ustanovniki DJO naj to javijo društvu ter položijo znesek 200.— Din enkrat za vselej ter s tem postanejo ustanovniki. Pristopajte!

Veliko obrtniško tombolo na Bledu bo v mesecu avgustu priredila podružnica DJO.

Dobitki samo obrtniški izdelki.

Priznanje zaslužnemu obrtniški veteranu

Tov. Engelbert Franchetti, brivski mojster, bivši predsednik obrtnega odseka zbornice za TOI ter predsednik Zanatske banke podr. A. D. v Ljubljani je prejel pismeno priznanje od odličnega javnega delavca — široko poznane osebnosti, za svoje delo v upravi Kreditnega društva Mestne hranilnice v Ljubljani. S tem upamo, da je temu staremu obrtniški borcu vsaj delno zadoščeno, ko so ga toliko blatili in mu niso priznavali iz zavisti odgovornih mest baš oni, ki imajo najmanj pravice za to. S tem činom priznanja ugledne osebnosti našemu veteranu upamo, da bo odklenalo nadaljne intrigriranje oseb, ki so že njemu storile toliko žalega.

K priznanju tovarišu Franchettiju naše čestitke.

Skupno združenje obrtnikov na Vrhniki je imelo svoj izredni občni zbor v nedeljo dne 2. junija, ker ni bilo obrtništvo zadovoljno z načinom postopanja odposlanca zbornice na rednem občnem zboru, o čemer smo že v eni prejšnjih številkih poročali.

Za predsednika je bil izvoljen kljub temu, da ni bilo ugovora iz vrst članstva, pač pa je hotel zastopnik zbornice zopet drugače, naš član in predsednik pripravljalnega odbora DJO na Vrhniki tov. Stanovnik Anton, krojaški mojster, za podpredsednika pa naš zvesti tovariš Grom Ignacij. Enako so vsi ostali člani uprave in nadzorstva naši pristaši ter smo prepričani, da bodo vodili zadrugo v dobrobit in sporazumno za članstvo najbolje.

Okrožni odbor sta zastopala gg. Krapeš in Igljč.

Obrtna banka v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Telefon št. 2508

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno više

Za častnega predsednika je uprava združenja krojačev in krojačic v Celju imenovala krojaškega mošta in bivšega zadržnega načelnika g. Antona Seliška v Celju. V nedeljo dne 9. t. m. je imela uprava združenja ob navzočnosti članov uprave in nadzornega odbora slavnostno sejo, na kateri je podnačelnik združenja g. Jakob Kovač in blagajnik „DJO“ v Celju v lepem govoru sporočil slavljenca, da ga je uprava združenja v širši seji dne 19. aprila za zasluge, ki si jih je pridobil v 15 letih načelovanja združenju, imenovala za dosmrtnega častnega predsednika. Govornik tov. Kovač je orisal zasluge g. Antona Seliška in mu ob koncu svojega govora, ko je dejal, da se težko loči članstvo od slavljenca in da bodo odsotnost pogrešali v upravi, izročil častno diplomu.

Po tej slovesnosti se je vršil v hotelu „Pošti“ banket, na katerem je bilo slavljenca izrečenih več prisrčnih čestitk in napitnic. Gosp. Anton Selišek izvršuje že preko 40 let samostojno krojaško obrt. V upravi združenja je deloval neumorno in z uspehom polnih 25 let.

Tov. Selišku, ki je tudi zvest član podružnice „DJO“ v Celju, naše iskrene čestitke. Enako čestitamo tudi njegovemu sinu Ludviku, ki je sedaj načelnik tega združenja.

Kegljanje na dobitke, kot smo poročali v zadnji številki, se vrši v nedeljo dne 6. avgusta na dveh kegljiščih v Ljubljani.

Opozarjamo že sedaj vse prijatelje kegljanja na to prireditve. Kje se bo vršila, sporočimo v prihodnji številki. Agitirajte za udeležbo.

Razno

Jugoslovanska nacionalna stranka. Na kongresu vsedržavne stranke „JRKD“, ki se je pričel v četrtek dne 20. t. m. je bilo sklenjeno, da dobi stranka novo ime „Jugoslovanska Nacionalna Stranka“.

Privatni nameščenci zahtevajo svojo posebno zbornico. V Zagrebu so sklenili privatni nameščenci, da zahtevajo ustanovitev svoje posebne nameščenske zbornice, ker so v sedanji skupni Delavski zbornici majorizirani.

Polletno delo osiješke obrtniške zbornice. Obrtniška zbornica v Osijeku je sestavila poročilo o svojem delu v prvem polletju. V tem poročilu je najzanimivejše dejstvo, da se je v 6 mesecih tega leta prijaviło za vodstvo obrtnih delavnic 462 obrtnikov ter so vsem izdana dovolila za vodstvo istih. Mojsrskih izpitov je bilo nekoliko in so se vršili pred izpitnimi komisijami v Osijeku, Brodu, Novi Gradiski, Slavonski Požegi, Vinkovcih in Virovitici. Skupno je bilo izprašanih 294 kandidatov. Izpit je položilo 268 kandidatov, a ostali so padli.

Josip Predavec, bivši narodni poslanec v Dugem selu pri Zagrebu je bil ubit 14. julija od nekega kmeta, znani prvak bivše hrvatske seljačke stranke. Ubil ga je seljak Tome Koščec, ki je že skoraj 10 let vodil s Predavcem proces zaradi nekega zemljišča in menic ter je trdil, da ga je Predavec prevaril in upropastil.

Občinske volitve za Vrbasko banovino bodo izvršene po naredbi bana Svetislava Milosavljevića dne 6. avgusta t. l. To bodo prve volitve po novem občinskem zakonu.

Razširjenje tehniške srednje šole v Novem Sadu izvršujejo dijaki sami s pomočjo dodeljenih delavcev, ki jih je stavilo na razpolago tamošnje mesto in z materijalom, ki ga je ista tako mestna občina stavila na razpolago. Delo bo izvršeno v teku počitnic in bo že v prihodnjem šolskem letu pouk v novih prostorih.

V Banjaluki se je mudil pred kratkim inspektor ministrstva financ, ki je sprejel delegacijo tamošnjih obrtnikov glede tamošnjega davčnega urada. S tem v zvezi je bilo ustavljeno okrog 60 dražb, ki so bile odobrene za dolžni davek.

Nemška vlada je izdala zakon „proti izdaji nemškega gospodarstva“. Vse imetje nad 1000 RM vrednosti, ki se je nahajalo pred 1./IV. 1933 v inozemstvu, je treba javiti oblasti vsled obdavčenja. Razen tega so podvržene davku vse devize v vrednosti nad 200 RM. Najmanjša kazen za tozadevne prestopke: 1 leto zapora in izguba častnih pravic.

V Ameriki je silna vročina zahtevala že več sto smrtnih žrtev radi solnčarice.

Ameriški kapital pripravlja večje investicije v naši državi.

Več kot 2.000.000 dinarjev za takse v Mariboru. Od avgusta preteklega leta pa do konca aprila tega leta, torej v devetih mesecih je plačalo prebivalstvo mesta Maribor in okolice za takse in razne koleke pri sodnih oblasteh 1 milijon, 468.958.93 dinarjev. K temu je treba še dodati takse in kolekovino za zemljarino, tako da so takse in kolekovina za Maribor in okolico znesle več kot 2.000.000 dinarjev.

Pisalni stroj slavi letos 50letnico izuma in vstopa v promet. Število pisalnih strojev po celem svetu se cení na 90 milijonov.

Prvi francoski „Zeppelin“ na tračnicah vozi na progi Pariz—Tronoville in je dosegel hitrost 174 km na uro.

510.343 radio naročnikov je na Češkem. Torej ima vsak trideseti državljan lasten radioaparát.

V kovačnici kaznilnice v Zabeli blizu Požarevca so kaznjenci kovali ponarejene srebrnike.

Ameriški bančnik Morgan v Ameriki je pozvan, da se zagovarja vsled mnogih sumljivih poslovnih metod. V to ogromno korupcijsko afero so zapleteni tudi mnogi ministri, senatorji, itd.

Fordove tovarne v Ameriki prehajajo v druge roke, ker je večino akcij prevzel „Comercial Investment Trust“.

V ČSR je podpisanega 1 milijardo 200 milijonov Kč posojil za javna dela.

35.200.000 avtomobilov je bilo začetkom leta na vsem svetu.

Avstrija je zabranila uvoz prašičev iz Jugoslavije in omejila tudi uvoz drugih živil. Zato je naša država prepovedala uvoz mnogih industrijskih produktov.

Časopisi in literatura

Zanatlija z dne 9. julija št. 28. (Beograd) prinaša zanimive članke tičooče se obrtniškega pokreta „Zanatstvo i planska privreda“, „Napredna industrija — napredno zanatstvo“, „Zanatsko socijalno osiguranje“ ter druge manjše članke in obvestila.

Zanatlija z dne 16. julija št. 29. (Beograd) prinaša zanimive članke tičooče se obrtniškega pokreta „Konzracija ili decentralizacija u proizvodnji“, „Najzad fabrike cementa javno priznaju, da su u kartelu“ ter razne druge manjše stvari.

„Obrtnički Vjesnik“ z dne 8. julija št. 28. (Zagreb) prinaša zanimive članke: „Pitanje okružnih odbora zanatskih udruženja“, „Kartel s Batom“, „Naši spori z Radnicima“ ter savezne vesti in Vesti zanatske komore v Zagrebu.

„Obrtnički Vjesnik“ z dne 15. julija št. 29. (Zagreb) prinaša zanimive članke: „Naši slovenski drugovi“, „Širjenje nadriobrti“ ter savezne vesti in razna obvestila.

Dobave in licitacije

Pri Komandi Savske divizijske oblasti v Zagrebu se vrši dne 25. julija t. l. druga ofertalna licitacija za dvignjenje objekta v Vrapču pri Zagrebu za intendantsko skladišče in dne 26. julija t. l. pri isti komandi za popravilo krova na kasarni „Jelačić“ v Zagrebu.

Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršil komisijski nakup ovsa in slame direktno od ponudnikov, in sicer od dne 1. avgusta t. l. dalje vsak dan od 7.—12. in od 14.—18. ure.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do dne 1. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 4.700 kg lesnega oglja.

Pri direkciji državnih železnic v Sarajevu se vrši dne 3. avgusta t. l. II. ofertalna licitacija za oddajo zemljišča za postavitve bifea na postaji Kreka v zakup, ki naj služi obenem za trafikó.

Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani (Ljubljanski Dvor) se vrši dne 7. avgusta t. l. tretja ofertalna licitacija za oddajo brivskega lokala na peronu stanice Ljubljana, gl. kol., v triletni zakup.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Napake avtomobilskih zavor

Mnogokrat pride slučaj, da zavora na kakem kolesu pri malem zaviranju odpove. Navadno se to dogaja vedno pri istem kolesu na istem mestu, da se kolo zatakne, dočim se ostala kolesa dajo lahko vrteti. Taka napaka povzroča močno obrabo gume. Vidi se včasih celo, da je skoro nov gumast plašč samo na enem mestu močno obrabljen, ker se pri vsakokratnem zaviranju zatakne zavora na istem mestu. Če se potem kolo dvigne, potegne zavoro iz okrovja, potegne zavorno vzvodje in nato zopet zavoro vstavi nazaj, se napaka ponovi. Tedaj vemo da je kriva v neokroglem oziroma ekscentričnem vstavljenem zavornem obroču. Še danes se dobi kake stare avtomobile katerih pesto ni točno centrano. Izkušnja je pokazala, da imajo tudi one zavoro, ki imajo vstavljeno zagozdo za centriranje kako tovarniško napako, bodisi, da izvrtina ni centrično napram desni ploskvi izvrtana, ali da pesto ni dovolj točno vstavljeno. Možno je tudi, da je zavorni obroč radi kake nesreče ali nepravilnega ravnanja nekoliko deformiran. Če hočemo, da bo zavora dobro delovala, mora teči najmanj na $\frac{1}{16}$ mm točno, sicer se pojavlja prej opisana napaka. Pri starih zavorah, ki imajo bobne s tenkimi stenami in so stene tudi premalo ojačene z rebri, postanejo stene še tanjše. Tako pri zaviranju dobe ovalno obliko in kolo se zatakne. Tovarliška napaka na zavori se odpravi s tem, da se dotična mesta ostruži. Zadnje opisane oslabljene bobne pa se popravi z ojačevalnimi obroči, ki se nataknejo na bobne. Še bolje je, če se boben izmenja. Tudi ven stoječe zakovice ali neenakomerna obloga fibra lahko dela preglavice. V tem slučaju se pomaga na ta način, da se zakovice zatolče oziroma fiber odpili. Skrbeti se mora za to, da se fiber ne nahaja v bližini sklepa, ampak bližje zavarovanemu vrtljivemu zavornemu čepu. Pri redko rabljenih zavorah z železno zavorno ploskvijo se zatakne zavora tudi vsled tega, ker je vstavljeno železo, ki vsebuje preveč ogljika. Radi nastajajoče toplote se železo kali, postane trše, naredi črte v ploskev bobna. Kaljena mesta, ki zadobe modro barvo je treba izsekati, zavorni boben pa izgladiti.

Sladkor iz lesa

Sladkor se pridobi iz lesa na sledeč način. Les se zmelje in izsuši. Nato se ga zmeša s 40% solno kislino, vsled česar nastane sirupova masa. Ta sirup se nato segreva, vsled česar dodana kislina izpari. Po praženju se sirup razprši in podvrže še čistilnemu procesu, ki traja ca 30 ur, narko dobimo rujav prah, ki je pristni sladkor za krmó.

Ako se sladkor za krmó še naprej obdeluje in čisti, dobimo sladkor za hrano. Kot stranski produkt nam ostaja pri tej obdelavi lesa še očetna kislina in lignin za kurjavo.

Doslednost pisave „Obrtnega Vestnika“.

V svoji zadnji številki na str. 3., stolpec 3., pod „Kaj je novega“ zagovarja „OV“ ustanovitev lastne nameščenske uradniške zbornice. Piše takole: **Ta zahteva je popolnoma upravičena, ker imajo uradniki in nameščenci v delavskih zbornicah med zastopniki le eno petino ali eno četrtno svojih članov, manualni delavci pa, ki imajo večino, ne znajo in ne morejo imeti dosti razumevanja za probleme in potrebe uradništva.**

Morda se bodo gospodje od Konzorcija hudovali, ko je to ušlo v list brez njihove cenzure. Vendar pa ne boste te upravičene zahteve zamikali, vsekakor pa ne priznate javno tega obrtništva, čeprav veste, da nas je v skupni zbornici največ obrtnikov, zastopani smo pa le z eno tretjino pri odločevanju.

Priznajte, da imamo tudi mi prav, ker to zagovarjamo že od takrat, ko nas je vaš sedanji duhovni oče to učil, in ko je bil še javno kot funkcionar zato, danes je pa le menda še privatno za svojo osebo, kakor slišimo, kot mnogo takih, ki se boje zamere.

Bodite torej dosledni in se iztreznite dokler je še čas, saj vidimo, da mislite dobro, le pišete slabo.

Tiskal J. Blasnik nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam